

POLITOLOGIJA
Međunarodni odnosi i diplomatija

**Nastavni plan master studija Politologije za usmjerenje:
MEĐUNARODNI ODNOSI I DIPLOMATIJA**

Sedmi semestar	Predavanja i vježbe	ECTS	Ukupno ECTS
Međunarodni odnosi	2+1	6	30
Savremena diplomatija	2+1	6	
Nacija i konflikti u procesu globalizacije svijeta	2+1	6	
Metodologija politoloških istraživanja	2+1	6	
Izborni predmet	2+1	6	
Osmi semestar			
Uvod u međunarodno javno pravo	2+1	6	30
Europske integracije	2+1	6	
Multilateralna diplomatija	2+1	6	
Savremene teorije vlasti	2+1	6	
Praksa		6	
Deveti semestar			
Novija historija diplomatije	2+1	6	30
Ekonomska diplomatija	2+1	6	
Politike i sistemi sigurnosti	2+1	6	
Izborni predmet	2+1	6	
Praksa		6	
Deseti semestar			
Međunarodna zajednica i upravljanje konfliktima	2+1	5	30
Savremeni politički sistemi	2+1	5	
M.A. Teza		20	
UKUPNO ECTS			120

Izborni predmeti:

1. Međunarodni pregovori
2. Javna diplomatija
3. Vojna diplomatija
4. Kulturna diplomatija
5. Međunarodni sistemi zaštite ljudskih prava
6. Ideja Evrope
7. Geopolitika Evrope
8. Osnovi pravnog sistema EU

9. Globalizacija i parlamentarni sistemi
10. Pored predloženih izbornih predmeta, studenti mogu uzeti i druge predmete sa drugih odsjeka na master studiju.

MEĐUNARODNI ODNOSI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Podrazumijeva savladavanje osnova discipline međunarodnih političkih odnosa, posebno, teorijske postulate discipline, metodologiju izučavanja međunarodnih odnosa, kao i primjenu teorijskih saznanja u praktičnim slučajevima (case-study)

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	Sticanje znanja o osnovama discipline međunarodni odnosi i diplomacije. Student će: <ul style="list-style-type: none"> - moći predstaviti aktuelno stanje u međunarodnim odnosima - znati primijeniti znanja i iskustva iz međunarodnih odnosa i političkih sistema - moći objasniti, analizirati i koristiti relevantne političke odluke, rezolucije, deklaracije, konvencije i dr.
Sadržaj	1.Uvod u međunarodne političke odnose; 2. Subjekti međunarodnih odnosa; 3. Faktori međunarodnih odnosa; 4. Djelovanje država u međunarodnim odnosima; 5. Načini i sredstva općenja u međunarodnim odnosima; 6. Tipovi međunarodnih odnosa; 7. Osnove međunarodnih organizacija; 8. Teorije međunarodnih odnosa; 9. Međunarodni odnosi u uvjetima unipolarnog svijeta 10. Međunarodne organizacije u 21. vijeku;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Dimitrijević – Stojanović: *Međunarodni odnosi*, Beograd, 2004
2. Radovan Vukadinović: *Međunarodni politički odnosi*, Zagreb,2004.
3. Igor Janev: *Teorije o međunarodnim odnosima i spoljnoj politici*, Beograd, 1998.
4. Igor Janev: *Međunarodni odnosi i spoljna politika*, Beograd, 2002.
5. Branimir M. Janković: *Teorija i stvarnost u nauci o međunarodnim odnosima*, Beograd, 1987.

6. Leo Mates: *Neki problemi nauke o međunarodnim odnosima*, Zagreb, 1989.
7. John Pinder: *Evropska unija*, Sarajevo, 2003.
8. John Laughland: *Zatrovani izvor – nedemokratski korijeni europske ideje*, Zagreb, 2005.
9. Mahatir Muhammed: *Globalizacija i nove realnosti*, Sarajevo, 2002.
10. Stjepan Lapenda: *Diplomacija – načela i funkcije*, Split, 2007.
11. Werner Weidenfeld, Wolfgang Wessels: *Europa od A do Ž – priručnik za europsku integraciju*, Fondacija Konrad Adenauer, 2004.
12. Zekerijah Smajić: *Evropska Unija za svakoga*, Eurocontact, 2005.
13. *Terminološki rječnik europskih integracija*: Direkcija za europske integracije, 2005.
14. Pascal Fontaine: *Europe in 12 Lessons*, European Commission, 2006.
15. Andrew Duff: *Constitution plus renegotiation treaty*, Transeuropean Policy Studies Association, 2007.
16. *A Constitution for Europe*, European Communities, 2004.
17. *Presentation for Citizens*, European Communities, 2004.
18. web stranica www.europa.eu.int
19. web stranica www.eu2007de.com
20. web stranica www.wikipedia.com

SAVREMENA DIPLOMATIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Poznavanje diplomatije kao teorijske discipline, instrumenta vanjske politike zemalja, međunarodnopravno reguliranog načina komuniciranja između država, te kao svakodnevne prakse nadležnih državnih organa, s posebnim osvrtom na diplomatiju Bosne i Hercegovine.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> - moći predstaviti relevantne principe međunarodne politike novijeg doba - znati komparirati mjere, načela i djelovanja diplomatskih faktora iz neposredne prošlosti sa određenim historijskim situacijama diplomatije novog doba - moći objasniti, analizirati i koristiti relevantne mehanizme diplomatskog djelovanja određenih zemalja, koncepcija i ličnosti - moći kritički preispitati i sučeliti iskustva ranijih diplomatija sa diplomatskim djelovanjem savremenog
Sadržaj	1. Međunarodni odnosi i diplomatija; 2. Aspekti diplomatske akcije; 3. Diplomacija BiH; 4. Diplomatski pregovori; 5. Tijela Međunarodnih odnosa; 6. Diplomatska predstavništva i diplomatski predstavnici; 7. Diplomatske privilegije i imunitet; 8. Specijalne misije; Predstavljanje u međunarodnim organizacijama; 10. Konzularni odnosi i tijela konzularnih odnosa; 11. Konzularne privilegije i imuniteti; 12. Diplomatsko dopisivanje i primjeri; 13. Važniji međunarodnopravni instrumenti; 14. Glosar osnovnih diplomatskih pojmova;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Geofl R, Berridge - Diplomacija, teorija i praksa, Politička misao, Zagreb 2004.;
2. G. Feltham - Diplomatski priručnik, Zagreb 1996.;
3. Svjetlan Berković - Diplomatsko i konzularno pravo, Zagreb 1995.;
4. Chas W. Freeman - The Diplomatic Dictionary;
5. Safet Halilović - Restitucija bosanske državnosti, 1993.;

6. Radovan Vukadinović - Politika i diplomacija, Zagreb 1994.
7. Stanko Nik - Diplomacija, Borbat, Zagreb 1997.
8. Mario Mikolič - Diplomatski protokol, Zagreb 1995.
9. Vladimir Ibler - Rječnik međunarodnog javnog prava, Zagreb 1987.
10. Radovan Vukadinović – Lidija Čehulić - Politika evropskih integracija, Tropicol, Zagreb 2005.
11. Strategija integriranja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju, Vijeće ministara BiH – Direkcija za evropske integracije, Sarajevo 2006.
12. Džemal Najetović - Geopolitički položaj BiH u evroatlanskim integracijama Zapadnog Balkana, Sarajevo 2007.
13. Svjetlan Berković – Diplomacija i diplomatska profesija, Zagreb 2006.
14. Noam Chomski – Stari i novi svjetski poretki, Zagreb 2004.
15. Radovan Vukadinović – Teorije vanjske politike, Zagreb 2005.
16. John Coleman – Diplomacija prijevarom, Zagreb 2005.
17. Zlojd Pettiford – David Haralig – Terorizam . Novi svjetski rat, Zagreb, 2005.

NACIJA I KONFLIKTI U PROCESU GLOBALIZACIJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje znanja o različitim aspektima položaja nacija. Sticanje znanja o teoretskim gledištima osnovama i pojmovima o naciji te njihova primjena u praksi. Student će biti osposobljen da može definisati međunacionalni i međuetnički odnos. Isto tako, student će moći razumjeti i analizirati aktuelno stanje međunacionalnih odnosa: saradnju, sukob, suprotstavljenost, ugroženost, diskriminaciju.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> - moći prezentirati i razumjeti različite teorije o naciji, problem konflikta međunacionalnim i/ili etničkim grupama, - odrediti identitet i kulturu u procesu saradnje ili sukoba - znati primijeniti teoretske perspektive za razumijevanje međunacionalnih odnosa u BiH, u regionu, u procesima tranzicije i globalizacije - analizirati i kritički raspravljati o različitim pojavama koje se javljaju i razvijaju u međunacionalnim odnosima
Sadržaj	1. Teorijska suglasnost i kontroverze u tumačenju nacije i međunacionalnih odnosa: primordializam, funkcionalizam, teorija sistema; 2. Etnos i nacija: religija, kultura, ideologija; 3. Nacija: suvremena teorijska gledišta; 4. Jezik i politika globalizacije; 5. Nacija, nacionalizam i borba za prava manjina; 6. Religioznost, nacionalnost i nacionalizam; 7. Razumijevanje međunacionalnih odnosa u Bosni i Hercegovini u procesu tranzicije i globalizacije nacija; 8. Kraj povjesti i sukob civilizacija;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Giddens: Sociologija (izdanje Podgorica 1998 ili Beograd 2003.g.)
2. V. Katuranić: Sporna Zajednica, Zagreb, 2002.

3. Anderson: Nacija zamišljena zajednica, Sarajevo 1998.
4. S. Kulić: Strategija nasilja kao strategija razvoja, Zagreb, 2006.
5. I.Grbo: Bošnjaštvo danas – Kriza identiteta, Godišnjak Preporod, 2001. g
6. Grbo Nauka, globalizacija i svijet država, Godišnjak FPN, 2006.
7. S. Divjak: Problem Identiteta
8. A. Milardović: Pod globalnim šešišrom
9. E. Zgodić: Ideologija nacionalnog mesijanstva, Sarajevo 1999.g
10. J. Komšić: Dileme demokratske nacije i autonomije
11. Z. Lerotić: Nacija
12. I. Komšić: Dileme demokratske nacije i autonomije

METODOLOGIJA POLITOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Upoznavanje studenata s bitnim postavkama, principima, pravilima i procedurom naučnog istraživanja značajnih društvenih i političkih pojava i procesa u svrhu osposobljavanja za samostalan naučno-istraživački rad.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	- osposobljenost za samostalan naučno-istraživački rad;
Sadržaj	1. Definicija i klasifikacija: metodologije, naučnih metoda i naučnog istraživanja; 2. Logičke osnove naučnog istraživanja; 3. Osnovne metode logičkog i naučnog saznanja; 4. Opštenaučne metode; 5. Proces naučnih istraživanja (<i>Konceptualizacija i rekonceptualizacija istraživanja; Izrada projekta istraživanja; Prikupljanje podataka u naučnom istraživanju; Problemi mjerenja u društvenim i političkim naukama; Obrada podataka; Provjera hipoteza i zaključivanje na osnovu podataka; Zaključivanje o istraživanju i rezultatima istraživanja; Izveštaj o istraživanju;</i>)
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - završni ispit – prijedlog naučnoistraživačkog rada;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Filipović Muhamed, Znanost i znanstveni rad;
2. Mesihović Nijaz, Uvod u metodologiju društvenih nauka;
3. Termiz Dževad, Slavomir Milosavljević, Uvod u metodologiju politikologije, DAX Trade, Sarajevo, 1999.;
4. Termiz Dževad, Slavomir Milosavljević, Praktikum iz metodologije politikologije, Sarajevo 2000.;
5. Termiz Dževad, Metodologija društvenih nauka, TKD „Šahinpašić“, Sarajevo, 2003.;
6. Šešić Bogdan, Logika, Naučna knjiga, Beograd, 1971.;
7. Šešić Bogdan, Opšta metodologija, Naučna knjiga, Beograd, 1980.;
8. Milosavljević Slavomir, Istraživanje političkih pojava, Institut za političke studije, Beograd, 1980.;
9. Stojak Rudi, Metoda analize sadržaja, Institut za proučavanje nacionalnih odnosa, Sarajevo, 1990.;
10. Šamić Midhat, Kako nastaje naučno djelo, Svjetlost, Sarajevo, 1984.;
11. Weber Max, Metodologija društvenih nauka, Globus, Zagreb, 1989.;
12. Vujović Miroslav, Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti, Informator, Zagreb, 1990.;

13. Termiz Dževad, Statističke tehnike i postupci u politikološkim istraživanjima, NIK „Grafit“, Lukavac 2006.;

UVOD U MEĐUNARODNO JAVNO PRAVO

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Osposobljavanje studenata za razumjevanje međunarodnog prava kao sistema pravnih pravila koja na univerzalan način uređuju odnose između subjekata međunarodnih odnosa. Poznavanje osnovnih kategorija ove pravne discipline predstavljaju same temelje znanja o savremenim međunarodnim odnosima.

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	- razumjevanje univerzalnih pravnih pravila; - mogućnost tumačenja najznačajnijih međunarodnopravnih normi;
Sadržaj	1. Pojam međunarodnog prava; 2. Podjela međunarodnog prava; 3. Izvori međunarodnog prava; 4. Kodifikacija međunarodnog prava; 5. Historija i razvoj nauke međunarodnog prava; 6. Subjekti međunarodnog prava; 7. Objekti međunarodnog prava; 8. Pojedinaac u međunarodnom pravu; 9. Organi međunarodnih odnosa; 10. Pravne činjenice međunarodnog prava; 11. Međunarodne organizacije; Mirno rješavanje sporova i mehanizmi osiguranja mira; 12. Ratno pravo; 13. Neutralnost;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminariski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Andrassy Juraj, Bakotić Božidar, Vukas Budislav, Međunarodno pravo I i II, Školska knjiga Zabreb, 1998.
2. Đorđević Stevan, Uvod u Međunarodno pravo, Službeni glasnik, Beograd 2007.;
3. Vučinić Zoran, Međunarodno humanitarno i ratno pravo, Službeni glasnik, Beograd, 2006.;

EVROPSKE INTEGRACIJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje znanja o savremenim procesima evropske integracije, institucionalnim aranžmanima te politikama koje oblikuju sadašnjost i budućnost ovog, do sada najkompleksnijeg političkog sistema na svijetu

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	. Studentima će biti ponuđena jedinstvena perspektiva aktualnih procesa proširenja EU uz osvrt na dosadašnja institucionalna i politička iskustva od stvaranja Evropske ekonomske zajednice, kontroverzi u izgradnji institucija odlučivanja EU, mogućnosti zajedničke vanjske i sigurnosne politike do kritičkih uvida u politiku proširenja Unije uz poseban osvrt na mjesto BiH u tim procesima.
Sadržaj	Sadržaj predmeta: 1. Ideja evropskog ujedinjenja; 2. Stvaranje Evropske ekonomske zajednice; 3. Od Evropske zajednice do Evropske unije; 4. Odlučivanje u institucijama EU; 5. Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU; 6. EU I regionalna saradnja; 7. Politika proširenja EU; EU I BiH;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Radovan Vukadinović, Lidija Čehulić: *Politika evropskih integracija*, Topical, Zagreb 2005 godine.
2. Miroslav Prokopijević: *Evropska unija – Uvod*, Službeni glasnik, Beograd, 2005.
3. Etjen Balibar, *Mi, građani Europe*, Beograd, Beogradski krug: 2003.
4. Mirko Pejanović: *Politički razvitak Bosne i Hercegovine u postdejtonskom periodu*, TDK Šahinpašić, Sarajevo, 2005.
5. Nevenko Misita: *Osnovi prava Evropske unije*, Magistrat, Sarajevo, 2001 god.
6. Azra Hadžiahmetović: *Ekonomija Evrope*, Sarajevo 2005.godine.
7. *Pravo Evropske unije*, Zbornik radova, Službeni glasnik, Beograd 1996.godine.
8. *Strategija integriranja BiH u Evropsku uniju*, Direkcija za evropske integracije, Sarajevo 2006. godina.

MULTILATERALNA DIPLOMATIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Omogućiti uvid u postojanje i rad međunarodnih vladinih organizacija, kao i načine diplomatskog predstavljanja država u tim multilateralnim okvirima bez kojih je nemoguće zamisliti savremene međunarodne odnose. Međunarodne vladine organizacije, ovisno o značaju, karakteru i članstvu, bave se sve bitnijim pitanjima koja su donedavno bila predmet državne nadležnosti ili bilateralnih odnosa.

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - razumjevanje postojanja i funkcioniranja međunarodnih organizacija; - razumjevanje načina na koje je djelovanje međunarodnih organizacija izmjenilo tradicionalne diplomatske forme.
Sadržaj	1. Međunarodne vladine organizacije; 2. Međunarodne nevladine organizacije; 3. Predstavljanje država u njihovim odnosima s međunarodnim organizacijama; 4. Misije pri međunarodnim organizacijama; 5. Delegacije pri organima međunarodnih organizacija i na međunarodnim konferencijama; 6. Predstavnici međunarodnih organizacija u državama; 7. Imuniteti i privilegije stalnih predstavnika i međunarodnih službenika; 8. Diplomaidno osoblje ili paradiplomati; 9. Međunarodne konferencije; 10. Prezeans u međunarodnim organizacijama; 11. Liga naroda; 12. OUN; 13. Specijalizirane ustanove i ostale organizacije; 14. Regionalne organizacije;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Radovan Vukadinović, Međunarodni politički odnosi;
2. LeRoy Bennett, Međunarodne organizacije;
3. Stanko Nick - Diplomacija, Barbat, Zagreb 1997.
4. Mario Mikolić - Diplomatski protokol, Zagreb 1995.
5. Miodrag Mitić, Diplomacija, Beograd, 1999.
6. Stevan Đorđević, Miodrag Mitić, Diplomatsko i konzularno pravo, Beograd 2000.;

SAVREMENE TEORIJE VLASTI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: U okviru nastavnog predmeta *Savremene teorije vlasti* trebaju se studenti upoznati - to je njegov *zadatak* i *cilj* - sa znanstvenim uvidima u porijeklo, karakter, oblike i svrhe vlasti u savremenim društvima te u njihove veze sa *stvarnostima* i *perspektivama demokratije*. Program slijedi i *emancipatorske*, a to znači kritičke i demokratske intencije unutar moderne znanosti o politici te, otuda, s njim će se studenti osposobljavati za identifikaciju i kritičku interpretaciju *multiverzuma vlasti* u savremenim političkim stvarnostima.

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	
Sadržaj	<ul style="list-style-type: none"> • Instucionalizam i vlast u politologiji: stare i nove institucionalne teorije; • Vlast i moć: klasična učenja i poimanja u savremenoj politologiji; • Vlast i realpolitika: konceptije, njena načela, prakse i alterpolitika; • Antropokratija i njeni likovi: biokratija, gemo-kratija, genotokratija i kosmokratija; • Vlast i država: monokratija, autokratija, aristokratija, statokratija, birokratija, talasokratija, kriptokratija, hipokritokratija, militokratija, nekrokratija, evrokratija; • Vlast i javno dobro: nomokratija, teleokratija; • Novac i vlast: plutokratija, korporokratija, kleptokratija; • Vlast i partije: politokratija, ideokratija, ohlokratija, etnokratija, partitokratija, egokratija; • Znanje i vlast: gerontokratija, meritokratija, tehnokratija, scijentokratija; Mediji i vlast: telekratija, mediokratija, medijakratija, videokratija, netokratija, teledemokratija; • Religija, crkve i vlast: demonokratija, hijerokratija, hristokratija, teokratija; • Multiverzum vlasti i budućnost demokratije;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - interaktivna predavanja i vježbe - uz izradu saopštenja i seminarskih radova koristiće se lektira koja korespondira sa temama koje se obrađuju i studiraju u okvirima programa predmeta. - sedmične zadaće
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata - izrada grupnog istraživačkog rada
Status	Obavezni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja i 15 sati vježbi
Jezik	b/h/s
Evaluacija	a) Po izboru - izraditi i odbraniti seminarski rad; b) Završni pismeni ispit.

Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)
---------------------	---

Literatura:

1. Peters, B. Gay (2007) ***Institucionalna teorija u političkoj znanosti, Novi institucionalizam***, Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
2. Zgodić, Esad (2008) ***Realpolitika i njeni protivnici***, Tuzla: Univerzitetska biblioteka Derviš Sušić; Tešanj: Centar za informisanje i kulturu.
3. Zgodić, Esad (2008) ***Multiverzum vlasti, O krizi i perspektivama liberalne demokratije***.

NOVIJA HISTORIJA DIPLOMATIJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje znanja o relevantnim teoretskim osnovama i pojmovima iz novije historije diplomatije, te njihova primjena u praksi.

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Student će biti osposobljen da može definisati suštinu diplomatske akcije i razgraničiti uzroke i posljedice slijeda diplomatskih događaja iz neposredne prošlosti. Isto tako, student će moći razumjeti i analizirati kako zbivanja iz novije historije diplomatije urastaju u aktuelne diplomatske procese današnjice.
Sadržaj	1. Pojam diplomatije i diplomatska historija; 2. Bit diplomatske akcije; 3. Historijski slijed diplomatskog djelovanja; 4. Kratak pregled srednjovjekovne diplomatije bosanske države; 5. Novija diplomatija; 6. Načela međunarodne politike u XIX vijeku; 7. Diplomatska aktivnost povodom stvaranja SAD; 8. Evropska diplomatija za vrijeme francuske revolucije; 9. Diplomatski odnosi evropskih država za vrijeme Napoleonovih ratova; 10. Istočno pitanje – pojam nastanak i razvoj; 11. Bečki kongres; 12. Sistemi međunarodne politike u XIX i XX stoljeću; 13. Spoljna politika SAD i Monroova doktrina; 14. Istočno pitanje 30-tih i 40-ih godina; 15. Međunarodna aktivnost evropskih država od julske revolucije do prusko-francuskog rata; 16. Međunarodna aktivnost evropskih država od otvaranja Velike istočne krize do Prvog svjetskog rata; 17. Diplomatska historija Prvog svjetskog rata; 18. diplomatska historija između dva svjetska rata; 19. Diplomatska historija Drugog svjetskog rata; 20. Diplomatska historija nakon Drugog svjetskog rata; 21. Novi svjetski poredak: preispitivanje; 22. Diplomacija globalizacije svijeta; 23. Američka diplomatija: vođstvo ili dominacija; 24. Diplomacija EU; 25. Diplomacija nedovršenog mira BiH;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

Obavezna:

1. Henry Kissinger, Diplomacy, New York, 1994.

2. Grupa autora, Historija diplomacije (I-III), Zora, Zagreb, 1951.
3. R.G. Feltham, Diplomatic Handbook, London-New York, 1992.
4. Anto Babić, Diplomatska služba u srednjovjekovnoj Bosni, Međunarodni centar za mir, Sarajevo, 1995.
5. Safet Halilović, Restitucija bosanske državnosti, 1993.

Šira:

1. Chas W Freeman, The Diplomat's Dictionary, Vashington, 1997.
2. Marko Šunjić, Bosna i Venecija, Sarajevo, 1996.
3. Ibler V, Diplomatska historija, Zagreb, 1960.
4. Nedovršeni mir, Izvještaj Međunarodne komisije za Balkan, Sarajevo, 1997.
5. Svjetlan Berković, Diplomacija i diplomatska profesija, Zagreb, 2006.
6. Noam Chomsky, Stari i novi svjetski poretci, Zagreb, 2004.
7. Zbigniew Brzezinski, Američki izbor – Globalna dominacija ili globalno vodstvo, Zagreb-Podgorica, 2004.
8. Radovan Vukadinović-Lidija Čehulić, Politika evropskih integracija, Zagreb, 2005.
9. Strategija integriranja BiH u EU, Sarajevo, 2006.
10. Vjekoslav Cvrle, Vatikanska diplomacija, Zagreb, 1992.

EKONOMSKA DIPLOMATIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Postići bolje razumijevanje načina na koji države vode međunarodne ekonomske odnose, učestvuju u međunarodnom pregovaračkom procesu i donose odluke. Determinirati glavne aktere u ekonomskoj diplomatiji.

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Studente osposobiti za praćenje i analizu međunarodnih ekonomskih pregovora.
Sadržaj	1. Teoretska analiza ekonomske diplomatije; 2. Ekonomska diplomatija i globalizacija; 3. Države i nedržavni akteri; 4. Plurilateralizam i multilateralizam; 5. Svjetski trgovinski sistem; 6. Međunarodne finansijske institucije i međunarodna saradnja; 7. Regionalna dimenzija: Evropska ekonomska diplomatija; 8. Bilateralna ekonomska diplomatija; 9. Praksa ekonomske diplomatije; 10. Izazovi ekonomske diplomatije.
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminariski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Nicholas Bayne and Steven Woolcock, *The New Economic Diplomacy*, Ashgate, 2005;
2. J. Spero and J. Hart, *The Politics of International Economic Relations*, 6th Edition, 2002;
3. Vladimir Prvulović, *Ekonomska diplomatija*, Megatrend, Beograd, 2005.

POLITIKE I SISTEMI SIGURNOSTI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Produbiti poznavanje sistema sigurnosti , kao značajnih determinirajućih faktora svake vanjske politike.

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Osposobljenost za kritičku analizu sadržaja i obilježja određenoga broja pojmova iz oblasti sigurnosnih i mirovnih studija; Steći znanja o mjestu i ulozi nacionalnih politika i sistema sigurnosti, regionalnim i globalnim sigurnosnim studijama, te značaju sigurnosnih pitanja u diplomaciji i međunarodnim politikama.
Sadržaj	1. Kritički osvrt na sadržaj i obilježja pojmova značajnih za oblast; 2. Sigurnosna i odbrambena politika; 3. Doktrina odbrane i sigurnosti, 4. Strategija sigurnosti, strategija odbrane, 5. Vojna strategija; 6. Sistem sigurnosti i njegovi elementi; 7. Nacionalne sigurnosne politike i sistemi sigurnosti; 8. Civilno-vojni odnosi na nacionalnom i međunarodnom nivou; 9. Regionalne i globalne sigurnosne integracije; 10. Međunarodne politike i sigurnost; 11. Politika i sigurnost u Bosni i Hercegovini; 12. Putovi mira i sigurnosti; 13. Međunarodno-pravni tretman nacionalne i međunarodne sigurnosti; 14. Diplomacija i sigurnost.
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

Obavezna:

1. Izet Beridan, Konflikti, Sarajevo, 2003.,
2. Grupa autora, Leksikon sigurnosti, Sarajevo,2001.,
3. Grupa autora, Suvremeni sistemi sigurnosti., Zagreb, 1999.
4. Klauzevic, O ratu, Beograd, 1939.
5. Siniša Tatalović,Nacionalna i međunarodna sigurnost, Politička kultura, Zagreb 2006

Šira:

1. Slavko Kulić, Strategija nasilja kao strategija razvoja, Zagreb, 1996.
2. Imanuel Kant,Vječni mir, Sarajevo,1936.
3. Ježi Vjatr, Sociologija vojske, Beograd,1987.
4. Kučuk Ejub, Militarizam, Beograd, 1977.
5. Sun Cu Vu, Umijeće ratovanja,Zagreb, 1982.

6. Radovan Vukadinović, Nuklearne strategije supersila, Zagreb, 1885.
7. Degan Đ Vladimir, Međunarodno pravo, Rijeka, 2000.
8. Ostali izvori: knjige, studije, državni dokumenti, zakonski propisi.

MEĐUNARODNA ZAJEDNICA I UPRAVLJANJE KONFLIKTIMA

Cilj modula: Upoznati studente sa teorijskim kontroverzama oko definiranja pojma međunarodne zajednice, te im omogućiti da steknu znanja o teorijskim, normativnim i praktičnim aspektima djelovanja međunarodne zajednice, kao jedne od ključnih kategorija suvremenih međunarodnih odnosa, u upravljanju konfliktima različitih nivoa i intenziteta. Omogućiti studentima da spoznaju vezu između međunarodne zajednice i drugih subjekata međunarodnih odnosa unutar nje, kao i spoznaju njezin utjecaj na kreiranje međunarodne sigurnosti. Ponuditi studentima različita interdisciplinarna znanja o institucijama međunarodne zajednice i instrumentima konfliktnog managementa kroz predavanja, vježbe, grupni i individualni studentski rad i razradu studija slučaja (*case studies*) osposobiti studente da svoje znanje mogu primjeniti u različitim međunarodnim institucionalnim okvirima za upravljanje konfliktima.

Godina	V
Semestar	X
Ishodi učenja	<p>Student će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjevati mjesto i ulogu međunarodne zajednice u upravljanju konfliktima; - spoznati vezu i odnose između međunarodne zajednice i drugih subjekata međunarodnih odnosa unutar nje; - analizirati utjecaj međunarodne zajednice na kreiranje međunarodne sigurnosti; - analizirati djelovanje međunarodne zajednice u različitim konfliktima; - prepoznati ne/djelotvornost različitih instrumenata konfliktnog managementa koji primjenjuju institucije međunarodne zajednice
Sadržaj	<p>Pojam i sadržaj predmeta; Mjesto i uloga međunarodne zajednice u međunarodnim odnosima; Teškoće u definiranju međunarodne zajednice (realistički/neorealistička perspektiva; liberalna/neoliberalna perspektiva; konstruktivistički pristup; postmodernistički uvid; institucionalizam i teorije međunarodnih režima); Razvoj međunarodne zajednice; Promjena globalnog konteksta konflikata (sistemski nivo; nivo države i društva); Institucije i režimi upravljanja konfliktima; Međunarodna zajednica i strategije intervencija; Međunarodna zajednica i drugi instrumenti upravljanja konfliktima; Međunarodna zajednica i mirovni procesi; Studije slučaja (<i>case studies</i>): disolucija Jugoslavije i međunarodna zajednica, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Irak, Afganistan, Bliski Istok...</p>
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Interaktivno predavanje - Seminari iz literature i prezentacije - Rad na studijama slučaja (<i>case studies</i>)
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata, - Izrada samostalnog ili timskog pisanog rada i usmena prezentacija
Status	Obavezan
ECTS	5
Sati	2 + 1 (30 sati predavanja; 15 sati vježbi; 90 sati samostalnog rada)
Jezik	b/h/s
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - Prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja - Samoevaluacija profesora, - Procjena znanja studenata: pismena provjera znanja (midterm), kvizovi i završna provjera znanja - Eksterna evaluacije
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Aron Raymond (2001): *Mir i rat među narodima*, Zagreb:Golden marketing
2. Ashdown, Paddy (2007): *Swords And Ploughshares: Building Peace in the 21st Century: Bringing Peace to the 21st Century*, London: Weidenfeld & Nicholson
3. Begić, Kasim (1997): *Bosna i Hercegovina od Vanceove misije do Daytonskog sporazuma*, Sarajevo: Bosanska knjiga
4. Bennet A. LeRoy i Oliver K. James (2004): *Međunarodni odnosi, globalizacija i globalno upravljanje* u: Bennet A. LeRoy i Oliver K. James (2004): *Međunarodne organizacije*, Politička kultura, Zagreb
5. Bennet A. LeRoy i Oliver K. James (2004): *Međunarodno organiziranje i upravljanje u turbulentnim vremenima* u: Bennet A. LeRoy i Oliver K. James (2004): *Međunarodne organizacije*, Politička kultura, Zagreb
6. Bert, Wayne (1997): *The Reluctant Superpower. United States Policy in Bosnia 1991 – 1995*, New York: St. Martin Press
7. Bieber, Florian (2004): *Institucionaliziranje etničnosti: postignuća i neuspjesi nakon ratova u Bosni i Hercegovini, Kosovu i Makedoniji*, Sarajevo:Međunarodni forum Bosna
8. Bose, Sumantra (2002): *Bosnia after Dayton. Nationalist Partition and International Intervention*, London: Hurst & Company
9. Chandler, David (1999):*Bosnia. Faking Democracy after Dayton*, London:Pluto Press
10. Chollet, Derek (2007): *Tajna povijest Daytona*, Zagreb: Golden marketing
11. Cirm, Mihael (2003): *Dvostruka uloga međunarodnih institucija – Upravljanje danas* u: Cirm, Mihael (2003): *Upravljanje sa one strane nacionalne države. Globalizacija i denacionalizacija kao šansa*, Beograd: Filip Višnjić
12. Crocker A. Chester et al.(ur.): *Turbulent Peace. The Challenges of Managing International Conflict*, Washington D.C.: United States Institute of Peace Press
13. Ćurak, Nerzuk (2002): *Geopolitika međunarodne zajednice* u. Ćurak Nerzuk (2002): *Geopolitika kao sudbina. Slučaj Bosna: postmodernistički ogled o perifernoj zemlji*, Sarajevo, Fakultet političkih nauka
14. Ćurak, Nerzuk (2006): *Obnova bosanskih utopija.Politologija, politička filozofija i sociologija Dejtonske države i društva*, Sarajevo/Zagreb: Synopsis
15. Ćurak, Nerzuk (2008): *Međunarodna zajednica i upravljanje "zarobljenom" državom*, Sarajevo: VPI
16. Degan, Vladimir Đ.(2002): *Međunarodno pravo*, Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci
17. Dobbins, James et al. (2007): *The Beginner's Guide to Nation – Building*, Sanata Monica: RAND Corporation
18. Evropska unija i Bosna i Hercegovina: *Između upravljanja krizom i izgradnje države* (2005), Sarajevo: Fondacija Heinrich Boell
19. Fukuyama, Francis (2005): *Izgradnja države.Vlada i svjetski poredak u 21. stoljeću*, Zagreb:Izvori
20. Gromes Thorsten (2007): *Demokratisierung nach Bürgerkriegen. Das Beispiel Bosnien und Herzegowina*, Frankfurt/New York: Campus
21. Held, Dejvid (1997): *Demokratija i globalni poredak. Od moderne države ka kosmopolitskoj vladavini*, Beograd:Filip Višnjić
22. Hodge, Carol (2007): *Velika Britanija I Balkan od 1991. do danas*, Zagreb:Detecta
23. Holbrook Richard (1998), *Završiti rat*, Sarajevo: Šahinpašić
24. Naj S. Džozef (2006): *Intervencije, institucije i regionalni i etnički sukobi* u: Naj S. Džozef (2006): *Kako razumevati međunarodne sukobe*,Beograd: Stubovi kulture
25. Naj S. Džozef (2006): *Međunarodni sistemi i nivoi uzročnosti* u: Naj S. Džozef (2006): *Kako razumevati međunarodne sukobe*,Beograd: Stubovi kulture

26. Papić, Žarko (2001): *Međunarodne politike podrške zemljama Jugoistočne Evrope: lekcije (ne)naučene u BiH*, Sarajevo: Müller
27. Petritsch Wolfgang (2002), *Bosna i Hercegovina od Dayton do Evrope*, Sarajevo:Svjetlost
28. *Primjer Bosne i Hercegovine:Održivi koncept ili stranputice međunarodne zajednice?*(2007), Sarajevo: Fondacija Heinrich Böll
29. Vukadinović, Radovan (1998): *Međunarodna zajednica* u: Vukadinović, Radovan (1998): *Međunarodni politički odnosi*, Zagreb:Barbat
30. Waltz, Kenneth N. (1998): *Čovjek, država, rat*, Zagreb:Barbat

SAVREMENI POLITIČKI SISTEMI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Upoznavanje s političkim institucijama drugih zemalja radi boljeg razumjevanja tih institucija i funkcioniranja organa vlasti u tim zemljama. Znanje stečeno u ovoj oblasti neophodan je uvjet za kritički pristup i analizu modernih parlamentarnih demokracija. Promjene nastale raspadom tzv. socijalističkog lagersa omogućile su nastanak novih država, novih ustava, a čak su i zemlje koje nisu pripadale tom bloku mijenjale svoje ustavne odredbe u skladu s globalnim dešavanjima i međunarodnim položajem i ulogom.

Godina	V
Semestar	X
Ishodi učenja	Sticanje znanja u ovoj oblasti treba da omogući razumjevanje dešavanja u savremenom svijetu.
Sadržaj	1. Pojam i elementi političkog sistema; 2. Odnos političkog i drugih sistema; 3. Odnos izbornog i političkog sistema; 4. Politički i inbformativni sistem; 5. Politički sistem i sistem lokalne samouprave; 6. Odnos normativnog i stvarnog u političkom sistemu; 7. Politički sistem UK; 8. Politički sistem Kanade; 9. Politički sistem Australije; 10. Politički sistem Nizozemske; 11. Politički sistem SAD; 12. Politički sistem Rusije; 13. Politički sistem Indije; 14. Politički sistem Njemačke; 15. Politički sistem Švicarske; 16. Politički sistem Francuske; 17. Politički sistem Srbije; 18. Politički sistem Hrvatske; 19. Politički sistem Kine;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	5
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Nijaz Duraković, Uporedni politički sistemi, Sarajevo 2000.

MEĐUNARODNI PREGOVORI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje znanja o savremenim strategijama diplomatskih akcija u međunarodnoj politici, s posebnim akcentom na značaj i mogućnosti diplomatskih pregovora u rješavanju međunarodnih sporova.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Studenti treba da budu osposobljeni za razumjevanje složenih procesa planiranja, organiziranja i realiziranja diplomatskih akcija, kao i posebne uloge koju u tom segmentu u savremenoj diplomatiji imaju pregovori.
Sadržaj	1. Sredstva rješavanja međunarodnih sporova mirnim putem; 2. Preventivna diplomatija; 3. Tajna diplomatija 4. Konferencije; 4. Samiti na vrhu; 5. Mirovne konferencije; 6. Sturktura pregovora; 7. Metodi pregovaranja; 8. Pregovaranje kao vještina; 9. Pregovarački proces; 10. Sudjelovanje treće strane; 11. Shuttle diplomatija; 12. Pregovori o granicama; 13. Pregovori o kontroli naoružanja i razoružanju; 14. Pregovori o statusu država; 15. Pregovori o imovini država; 17. Pregovori o trgovini; 18. Pregovori o dugovima; 19. Pregovori o evropskim integracijama; 20. Pregovori o zaštiti okoliša;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Berridge, G.R., Diplomacy – Theory and Practice ,Palgrave, New York, 2002.
2. Kissinger, Henry, Diplomacy, Simon & Schuster, New York, 1994.
3. Nick, Stanko, Diplomacija, Barbat, Zagreb, 1997.
4. Kovačević, Živorad, Međunarodno pregovaranje, „Filip Višnjić“, Diplomatska akademija MSP SCG, Beograd, 2004.
5. Melissen, J., Inovation in Diplomatic Practice, Macmillan, London, 1999.
6. Mitić, Miodrag, Diplomacija, Zavod za udženike i nastavna sredstva, Beograd, 1999.
7. Princen, T., Intermediaries in International Conflict, Princeton University Press, Princeton, N.Y. 1992.

8. Sciolino, E., Conflict in the Balkans : What Price Peace ?, New York Times, Sept. 9. 1995.
 9. Zimmerman, Waren, Origins of a Catastrophie, Times Books, New York, 1996.

JAVNA DIPLOMATIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Omogućiti polaznicima razumijevanje temeljnih pojmova vezanih za javnu diplomaciju (*Public diplomacy*) i uzročno-posljedičnih veza globalnog informacijsko-komunikacijskog sistema i diplomacije uopće. Internacionalni i globalni informacijsko-komunikacijski sistem neminovno utiče na protok informacija u globalnom političkom sistemu i međunarodnim odnosima i, posljedično, na diplomaciju unutar njih, te je razumijevanje komunikacijskih procesa od suštinske važnosti za uspješnu javnu i medijsku diplomaciju.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Studentima će kroz pojmovno-kategorijalni instrumentarij političkog marketing menadžmenta biti predstavljeni strukturalni elementi dobre diplomacije, koja u oštroj i neravnopravnoj konkurenciji treba u međunarodnim relacijama da se bori i da zastupa interese svoje države
Sadržaj	1. Internacionalni informativni system; 2. Globalni utjecaj zapadnih vijesti i pop culture; 3. Javna diplomacija i propaganda 4. Mir i komunikacije; 5. Međunarodni odnosi i novi svjetski poredak; 6. Stoljeće medija; 7. Novomedijski uvjeti tradicionalne diplomatije 8. Strukturalni elementi, definiranje i medijsko/promidžbeno kreiranje pozitivnog imidža države uopće; neprimjenjivanje savremene teorije i prakse u BiH; 9. Marketing koorijentacije centripetalne sinhronizacije društvenih podsistema države, kao primarna baza kreacije pozitivnog imidža; 10. Strukturalni elementi i dizajn profesionalnog imidža pojedinačnog diplomate i kompletnoga diplomatskog kora u svakoj pojedinačnoj ambasadi/konzulatu/predstavništvu u inozemstvu; 11. Umijeće javnog i medijskog nastupa diplomate/državnog predstavnika/državnih zvaničnika; 12. Umijeće argumentacije i javnog zagovaranja (Public Advocacy) ekonomskih, političkih, vojnih/sigurnosnih, kulturnih i drugih interesa države u konkretnim institucijama, unutar pojedinačnih članica i u cijeloj međunarodnoj zajednici; 13. Press release i Press/PR/promocijski <i>kit</i> o državi, njenim potencijalima i interesima; 14. Elementi promocijskog marketing mix-a i media plan DKP u konkretnoj zemlji; 15. Umijeće lobiranja i skretanja pozornosti na konkretne projekte, akcije i sl.
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6

Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

Obavezna:

1. Becker, Jorg (2005), *Communication and Conflict – Studies in International Relations*, Mohan Garden, New Delhi
2. Eban A. (1998), *Diplomacy for the Next Century*, Yale University Press
3. Fortner, R. (1994), *Public Diplomacy and International Politics*, Praeger, New York
4. Gergen, D. *Diplomacy in Television Age: the Dangers of Teledemocracy*, u S. Serfaty (ed.), *The Media and Foreign Policy*, St Martin Press, New York
5. Giddens, A. *A Communication Perspective, Conversation With A. Giddens: Making Sense of Modernity*, Communication Theory, Ten:Three, Oxford, August 2000.
6. Gilboa, E. *Mass Communication and Diplomacy: A Theoretical Framework*, in *Communication Theory*, 3/2000
7. Hachten, William A. (1999): *The World News Prism – Changing Media of International Communication*, Iowa, Ames
8. Besim Spahić, *Strukturalni elementi Country Image-a*, OSCE, Internews, 2004;
9. Besim Spahić, *Javna i tajna diplomacija kao sastavni dio političkog marketing menadžmenta države unutar zemlje i u inostranstvu*, OSCE, Internews;
10. Besim Spahić, *Dizajn: ekonomski, društveni i politički aspekti oblikovanja*;
11. Jože Logar, *Konzularna diplomacija*, ČKZ Ljubljana;
12. Mirjana Filipović, *Spin doktori – medijski manipulatori u političkom PR*, PA, Banja Luka;
13. Zoran Tomić, *Politički PR* (u štampi);
14. Radenko Udovičić, *Žurnalističke vještine u PR-u*, MP Institut, Sarajevo, (u štampi);
15. Besim Spahić, *Imidž grada*, CMI, Sarajevo, 2002;
16. Besim Spahić, *Nacionalni antimarketing*, VKBI, 2003.
17. Hiebert, Ray Eldon i Gibbons, Sheila Jean (2000): *Exploring Mass Media for a Changing World*, LEA, New Jersey
18. Keane, J. (1995): *Mediji i demokratija*, Filip Višnjić, Beograd;
19. Kunczik, M. (1997): *Images of Nation and International Public Relations*, Lawrence Earlbaum Ass, New Jersey;

VOJNA DIPLOMATIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje osnovnih znanja o diplomaciji i mjestu i ulozi vojnih aspekata diplomacije u savremenim međunarodnim odnosima.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Proučavanje historije vojne diplomacije, mjesta i uloge vojnih misija, vojnoekonomske saradnje i vojnoga savezništva, mjesta i uloge mirovnih misija u mirovnim operacijama. Organizacija stručnih rasprava o organizaciji oružanih snaga Bosne i Hercegovine, diplomatskog predstavljanja države i njih samih u procesima evropskih i drugih integracija.
Sadržaj	1. Mjesto i uloga vojne diplomacije u nacionalnoj politici; 2. Vojna diplomacija i nacionalna sigurnost; 3. Organizacija vojne diplomacije; 4. Struktura vojne diplomacije; 5. Vojno-diplomatska predstavništva; 6. Vojne komsije i vojne misije; 7. Međunarodno pravo i diplomacija; 8. Metodologija vojne diplomacije; 9. Sredstva vojne diplomacije; 10. Kadrovsko osposobljavanje za vojnu diplomaciju; 11. Potrebe i perspektive vojne diplomacije u izgradnji sistema sigurnosti Bosne i Hercegovine ;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Milan Zečević, Vojna diplomatija, 1990.
2. Andrassy, Međunarodno pravo, Zagreb, 1978.

3. Radovan Vukadinović, Politika i diplomacija, zagreb, 1994.
4. Momčilo Sakan, Metodologija vojnih nauka, Beograd, 2006.
5. Noam Čomski, Kobni trougao, Sarajevo, 2007.

KULTURNA DIPLOMATIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje relevantnih znanja o značaju kulturne diplomatije kao stožera javne diplomatije jer upravo u kulturnim, obrazovnim i naučnim aktivnostima neka nacija ima svoje najbolje predstavljanje.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Poznavanje ove materije treba da pojača senzibilitet prema trendovima u nauci i tehnologiji koji predstavljaju sve značajniji faktor u uspješnoj implementaciji međunarodnih sporazuma jedne zemlje. Isto tako, predmet ima za cilj pobuditi kritički pristup kod studenata prema strategiji vanjske politike BiH pomoću razvijanja uvjerenja da ova zemlja, premda skromnog značaja u sferi ekonomije, politike i sigurnosti, upravo u sferi kulture može ostvariti uticajnu ulogu na međunarodnom planu. Studentima treba omogućiti da steknu dublje razumijevanje jedne učinkovite kulturne diplomatije koja obuhvaća adekvatnu promociju vrijednosnih specifičnosti jedne zemlje kao i akademsku i umjetničku razmjenu.
Sadržaj	1. Šta je kulturna diplomatija? 2. Osnovne karakteristike uspješnih inicijativa kulturne diplomatije 3. Kratak historijski pregled; 4. Kulturna diplomatija u 21. stoljeću: Globalizacija i kulturna diplomatija nakon 11. septembra; 5. Značaj nauke za međunarodne odnose; 6. Neke forme institucionalne umreženosti (Svjetska trgovinska organizacija – Radna grupa za trgovinu i tehnološki transfer; UNCTAD, ECOSOC, UNCSTD); 7. Međunarodni kulturni odnosi (komparativna analiza: Australija, Austrija, Kanada, Francuska, Japan, Holandija, Singapur, Švedska, Velika Britanija i SAD); 8. Bosna i Hercegovina i kulturna diplomatija: analiza i perspektive;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6

Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Frances S. Saunders, *The Cultural Cold War*, New York, 1999;
2. Joseph Nye, *Soft Power*, Oxford University Press, 2004;
3. Frank A. Ninkovich, *The Diplomacy of Ideas: US Foreign Policy and Cultural Relations 1938-1950*
4. Frederick C. Barghoorn, *The Soviet Cultural Offensive: the Role of Cultural Diplomacy in Soviet Foreign Policy*, Princeton 1960;
5. P.M. Von Eschen, *Here, There, and Everywhere: The Foreign Politics of American Popular Culture*, University Press of New England, 2000;
6. Lary May, *The Big Tomorrow: Hollywood and the Politics of the American Way*, Chicago and London, 2000;

Tekstovi: J. William Fulbright: „Open Doors, Not Iron Curtain“, *The New York Times Magazine*, 5 August 1951, p.26; Bill Nichols, „How Rock 'n' Roll Freed the World“, *USA Today*, November 6, 2003; John N. Berry: „Librarians are Public Diplomats“, *National Journal* 7/15/03, vol. 128, issues 12; George F. Kennan, „International Exchange in the Arts“, *Perspectives USA*, no. 16, 1956, pp. 6-14; Christopher Marquis: „US Image Abroad Will Take Years to Repair, Official Testifies“, *New York Times*, February 5, 2004; Joseph S. Nye, Jr.: „Today, It's a Question of Whose Story Wins“, *latimes.com*, July 21, 2004;

Materijali: Margaret J. Wyszomirski, Christopher Burgess, and Catherine Peila, „International Cultural Relations: A Multi-Country comparison“: *Arts International* (www.artsinternational.org) and *Center for Arts and Culture* (www.culturalpolicy.org), 2003; Cyntia P. Schneider: „Diplomacy that Works: Best Practices in Cultural Diplomacy“, *Center for Arts and Culture*, 2003 (www.culturalpolicy.org);

MEĐUNARODNI SISTEMI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje relevantnih znanja o sistemima zaštite ljudskih prava shodno filozofsko-teorijskim izvorima i dokumentima o ljudskim pravima. Zaštita ljudskih prava u savremenom svijetu značajno je pitanje u unutrašnjoj i vanjskoj politici sve većeg broja zemalja i studentima treba da omogući razumjevanje ove problematike u kontekstu međunarodnih odnosa.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - razumjevanje filozofsko-teorijskih izvora koncepta ljudskih prava; - upoznavanje sa sadržajem osnovnih međunarodnih dokumenata koji tretiraju ovu problematiku; - Razumjevanje ove problematike u kontekstu savremenih dešavanja u međunarodnim odnosima;
Sadržaj	1. Razvoj ideje o ljudskim pravima: filozofsko (teorijsko) nasljeđe – antička i srednjovjekovna filozofija, liberalizam i njegovo nasljeđe; 2. Nastanak i razvoj dokumenata o ljudskim pravima: Magna carta libertatum (1215); Deklaracija o pravima čovjeka i građanina (1789); Međinska povelja (623); 3. Filozofske osnove svjetskog kataloga ljudskih prava; 4. Politička dimenzija kataloga ljudskih prava; 5. Ideološka dimenzija kataloga ljudskih prava; 6. Pravna dimenzija; 7. Klasifikacija ljudskih prava i ljudska prava prve, druge i treće generacije; 8. Ženska prava; 9. Međunarodna zaštita ljudskih prava; 10. Ustav BiH i ljudska prava; 11. Ljudska prava u Ustavu Federacije BiH; 12. Ljudska prava u Ustavu Republike Srpske; 13. Sud za ljudska prava; 14. Problem kršenja ljudskih prava.
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;

Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)
---------------------	---

Literatura:

Obavezna:

1. Jasna Bakšić-Muftić, *Sistem ljudskih prava*;
2. Ćazim Sadiković, *Evropsko pravo ljudskih prava*;
3. *Ustav Bosne i Hercegovine*;
4. *Ljudska prava Human Rights I, III*

Šira:

1. Jack Donnelly, *Međunarodna ljudska prava*;
2. Đurić Mihailo, *Predgovor Levijatanu* (T. Hobbesa);
3. Bošnjak Branko, *Grčka filozofija*;
4. Dimitrijević Vojin, *Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima – Temelji moderne demokratije*;
5. *Prava čoveka – zbornik dokumenata*;

IDEJA EVROPE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje relevantnih znanja o filozofsko-historijskim dimenzijama europskog identiteta. U svojoj osnovi on je pregled europske filozofije i predstavlja svojevrsnu historiju europske racionalnosti, prati njezin interni razvoj s kojim se poklapaju samorazumijevanja zajednicu koju u najširem smislu možemo nazvati europskom. Predmet predstavlja kritički pokušaj identificiranja ključnih odredbi «europeljstva» koje su kroz povijest artikulirali filozofi, umjetnici, pisci, političke i duhovne vođe.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Po okončanju ovog modula studenti će biti u stanju da demonstriraju detaljnije razumijevanje društvenih, historijskih i filozofsko-političkih procesa koji su utjecali na razvoj ideje europskog ujedinjenja
Sadržaj	1. Ideja Europe; 2. Antičke i srednjovjekovne konceptualizacije; 3. Moderno doba 4. Društveni ugovor i moderna politička zajednica ; 5. Doba prosvjetiteljstva; 6. Romantizam i njemački idealizam ; 7. Uspon nacionalnih država i doba ideologije; 8. Glavni pravci mišljenja u XIX stoljeću ; 9. Europa i kriza uma ; 10. Europa ekstremizma i otpori ; 11. Savremeno doba – podjela i ujedinjenje; 12. Europa i njeni Drugi ; 13. Kultura, religija, nacija i europske integracije;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

Obavezna:

1. Marvin Peri, *Intelektualna istorija Evrope* (Beograd: Clio, 2000);
2. Etjen Balibar, *Mi, građani Evrope* (Beograd: Beogradski krug, 2003);

Šira:

1. Ideja Evrope: *Čitanka* (Sekulić, Mujkić):
2. H. G. Gadamer: «Evropska raznolikost – nasljeđe i budućnost», iz H. G. Gadamer, *Evropsko nasljeđe* (Beograd: Plato, 1999); 5-22.
3. H. G. Gadamer: «Budućnost evropskih duhovnih nauka», iz H. G. Gadamer, *Evropsko nasljeđe* (Beograd: Plato, 1999); 23-40.
4. Hegel: „Uvod“, iz Hegel, *Filozofija povijesti* (Zagreb: Naprijed, 1966), str. 7-85.
5. Ivan Supek: «Evropska unija i globalizacija», *Dijalog* br. 4, Sarajevo, 2004 (35-44).
6. Bernhard Waldenfels: «Europa naočigled stranog», *Dijalog* br. 4, Sarajevo, 2004 (49-59).
7. K. Popper: «U što vjeruje Zapad?», *Jukić* 24-5, Sarajevo, 1994-5 (94-112);
8. Adam Michnik: «Sivo je lijepo», *Dijalog* br. 5-6, Sarajevo, 1998 (135-143);
9. Jurgen Habermas: „Citizenship and National Identity: Some Reflections on the Future of Europe“, (1992) *Praxis International* 12 (1); 1-19.
10. Eric Hobsbawm: „Masovna proizvodnja tradicija: Evropa 1870-1914“ iz *Izmišljanje tradicije*, Eric Hobsbawm and Terence Ranger ur. (Beograd: XX vek, 2002), 383-449.
11. Peter Sloterdijk: „Jak razlog da se bude zajedno“, iz P. Sloterdijk, *U istom čamcu* (Beograd: Beogradski krug, 2001); 63-99.
12. Immanuel Kant: „Vječni mir. Filozofski nacr“ iz Immanuel Kant, *Um i sloboda, spisi iz filozofije istorije, prava i države*, Danilo Basta ur. (Beograd: Ideje, 1974). Str. 135-170.
13. Jacques Derrida / Jurgen Habermas: „Nakon rata: Obnova Evrope“, *Zarez* VI/108, Zagreb, 3.7.2003., str. 22-23;
14. Richard Rorty: „Poniženje ili solidarnost“, *Zarez* VI/108, Zagreb, 3.7.2003., str. 24-25;
15. Gianni Vattimo: „Dom Evropa“, *Zarez* VI/108, Zagreb, 3.7.2003., str. 28;
16. Jurgen Habermas: „Zašto Evropa treba imati ustav“, *Odjek* 3-4, Sarajevo, jesen-zima 2002, str. 34-45.
17. Susan Sontag: „Ideja Evrope (još jedna elegija)“, *Odjek* 1-2, Sarajevo, proljeće-ljeto 2005, str. 23-25;
18. Brunkhorst: „Stupnjevi solidarnosti“ iz Hauke Brunkhorst, *Solidarnost. Od građanskog prijateljstva do globalne pravne zajednice* (Beograd, Zagreb: Beogradski krug, Multimedijalni institut, 2004); str. 19-102.
19. Bertrand Russell: *Mudrost Zapada*, (Split: Slobodna Dalmacija, 2005);
20. *Religija i evropske integracije*, Ivan Cvitković, Dino Abazović ur. (Sarajevo: Magistrat, 2006).
21. Albert Camus, *Pisma nemačkom prijatelju* (Beograd: Clio, 1998).

GEOPOLITIKA EVROPE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Sticanje znanja o ključnim problemima geopolitičkih osnova euroatlanskih integracija, njihovog razvoja i suvremene kritičke interpretacije europske geopolitike u 20. i prvoj deceniji 21. stoljeća.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Studentima treba omogućiti detaljnije razumijevanje geopolitičkih, geopolitoloških i geofilozofskih sadržaja koji u suštinskom smislu utiču na budućnost integracijskih procesa.
Sadržaj	1. Konceptijsko - metodološki uvod i određivanje fokusa; 2. Ideja Evrope i njeno geopolitičko značenje; 3. Europa – kolijevka geopolitike; 4. Geopolitika nakon Drugog svjetskog rata ; 5. Novo buđenje Evrope; 6. Europa - geopolitička laboratorija globalnog svijeta ; 7. Pleoaje za moguću geopolitiku moguće Evrope;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

Obavezna:

- 1) Howard J. Wiarda (2001): *European Politics in the Age of Globalization*, Harcourt College Publishers, Orlando.
- 2) Robert Kagan (2003): *O raju i moći: Amerika i Evropa u novom svetskom poretku*, Čarobna knjiga, Beograd.
- 3) Zbigniew Brzezinski (2004): *Američki izbor: globalna dominacija ili globalno vodstvo*, CID i Politička kultura, Podgorica – Zagreb.
- 4) Philippe Moreau Defrages (2006): *Rječnik geopolitički*, Centar za politološka istraživanja, Zagreb.
- 5) Edvard Mid Erl (1952): *Tvorci moderne strategije*, Zbornik, Vojno delo, Beograd.

Šira:

1. Radovan Pavić: *Problemi geopolitičkih deformacija*, Geografski pregled, Sarajevo, 1964-65.
2. Mišel Fuše (2000): *Evropska republika*, Stubovi kulture, Beograd
3. Zbigniew Brzezinski (1999): *Velika šahovska tabla*, CID Podgorica
4. Pol Kenedi (1999): *Uspon i pad velikih sila*, CID, Podgorica
5. Andrew H. Dawson, Rick Fawn (2002): *The Changing Geopolitics of Eastern Europe*, Franc Cass, London.
6. Ćurak Nerzuk, (2002): *Geopolitika kao sudbina – Slučaj Bosna, Postmodernistički ogled o perifernoj zemlji*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo.
7. Dijkink Gertjan (1996): *National Identity & Geopolitical Visions*, Routledge, London and New York.
8. Grčić Mirko (2000): *Politička geografija*, Geografski fakultet, Beograd.
9. Jonsson Christer, Tagil Sven, Tornqvist Gunnar (2002): *Organizing European Space*, Sage Publications, London - Thousand Oaks - New Delhi.
10. Wolfgang Šmale (2003): *Istorija evropske ideje*, CLIO, Beograd

OSNOVI PRAVNOG SISTEMA EVROPSKE UNIJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Upoznavanje s ključnim elementima specifičnog pravnog okvira unutar kojeg djeluju institucije EU. Poznavanje specifične prirode pravnog sistema EU neophodno je za razumjevanje obje strane eurointegracijskih procesa.

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - poznavanje prirode evropskog zakonodavstva; - upoznavanje sa sadržajem osnovnih pravnih normi obavezujućih za EU kao organizaciju i njene članice; - razumjevanje osnova prava EU omogućava bolje razumjevanje usvajanja pravnih standarda EU i harmonizacije domaćeg zakonodavstva;
Sadržaj	1. Nastanak i razvoj EU; 2. Pravna priroda EU; 3. Osnovni elementi ustavnog okvira; 4. Institucije; 5. Komunitarno pravo;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Misita Nevenko, Osnove prava EU, COLPI-Magistrat, Sarajevo, 2002. ;
2. Hartley T.C., Osnovi prava EZ, Pravni centar – Fond Otvoreno društvo, 1998.;
3. Janev Igor, Ustavno pravo i politički sistem EU, Institut za političke studije, Beograd, 2008.;
4. Košutić Budimir, Uvod u evropsko pravo, Beograd, 2006.;

GLOBALIZACIJA I PARLAMENTARNI SISTEMI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula:

Godina	Izborni predmet
Semestar	Izborni predmet
Ishodi učenja	Sticanje znanja o fenomenu globalizacije i implikacijama globalizacije po stranačke, odnosno izborne sisteme. Student će: <ul style="list-style-type: none"> - moći objasniti fenomen globalizacije i implikacija koje globalizacija donosi u svim sferama društva, a posebno u pogledu stranačkog organiziranja i djelovanja na nacionalnom i supranacionalnom nivou; - znati objasniti "porodicu" stranačkih i izbornih sistema, te primjeniti u praksi tip izbornog sistema; - moći objasniti, analizirati i koristiti relevantne političke odluke, rezolucije, deklaracije, zakonske prijedloge i dr. akte u vezi sa stranačkim organiziranjem i odabirom izbornog modela.
Sadržaj	1. Definiranje pojma globalizacije kao „procesa u kojem geografska ograničenja društvenih i kulturnih aranžmana slabe i u kojem ljudi postaju sve svjesniji da ona slabe“; 2. Stranački sistemi i globalizacija; 3. Uticaj stranačkih sistema na izborne sisteme; 4. Izborni sistemi; 5. Teorije izbora i izbornih sistema;
Metode poučavanja i učenja	<ul style="list-style-type: none"> - predavanje sa interaktivnim učenjem; - samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	<ul style="list-style-type: none"> - kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta; - izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija; - završni ispit – pismeni;
Status	Izborni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	<ul style="list-style-type: none"> - samoevaluacija; - evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Suad Arnautović, Političko predstavljanje i izborni sistemi u Bosni i Hercegovini u XX stoljeću, Sarajevo 2008.
2. Sartori Giovanni, Stranke i stranački sustavi, Zagreb, 2002.
3. Arendt Lijphart, Electoral Systems. A Study of Twenty-Seven Democracies, 1945-1995. New York, 1994.
4. Richard S. Katz, A Theory of Parties and Electoral Systems, Naltimore, 1980.